

LUONNOS SISÄASIAINMINISTERIÖN ASETUKSEKSI VÄESTÖNSUOJIENTEKNISISTÄ VAATIMUKSISTA JA LAITTEIDEN KUNNOSSAPIDOSTA (SM027:00/2010)**Nykytila ja pelastuslain uudistaminen**

Voimassa olevan pelastuslain (468/2003) nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta (787/2003) säännellään väestönsuojan koosta, rakenteesta, sijoittamisesta ja käyttöönotosta. Voimassa olevan pelastuslain 65 §:n nojalla väestönsuojien teknisistä yksityiskohdista on säädetty sisäasiainministeriön asetuksilla, jotka kumotaan uuden pelastuslain (xxx/2010) myötä. Tällaisina asetuksina on annettu sisäasiainministeriön asetus S1-, S3- ja S6-luokan kalliosuojista sekä S3-luokan teräsbetonisesta väestönsuojasta (1384/2006) ja sisäasiainministeriön asetus S1- ja K-luokan teräsbetonisista väestönsuojista (1385/2006).

Sisäasiainministeriön asetuksissa on säännelty teknisten yksityiskohtien ohella väestönsuojien rakenteellisista vaatimuksista, jotka on tarkoitettu ottaa uuteen valtioneuvoston asetukseen väestönsuojista lukuun ottamatta rakenteita koskevia teknisiä yksityiskohtia.

Sisäasiainministeriön asetuksessa säänneltäväksi jäisivät pelastuslain 74 §:n mukaisen asetuksenantovaltuuden nojalla nimenomaisesti väestönsuojan tekniset yksityiskohdat, jotka koskevat väestönsuojan tiloja, ilmanvaihtoa, sekä vesi-, viemäri-, sähkö- ja viestilaitteita sekä rakenteita. Lisäksi asetuksessa säänneltäisiin pelastuslain 12 §:n nojalla väestönsuojan laitteiden kunnossapidosta.

Vaikka väestönsuojia koskevat pelastuslakia alemmanasteiset säännökset jakautuvat pelastuslain asetuksenantovaltuuksien perusteella valtioneuvoston asetuksessa ja sisäasiainministeriön asetuksessa oleviin säännöksiin, tulisi soveltamistoiminnassa ottaa huomioon, että näiden asetusten sisältämä sääntely muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden.

Yleiset säännökset

1 § Soveltamisala. Ehdotetun asetuksen 1 luvussa säänneltäisiin asetuksen soveltamisalasta. Asetuksen 1 §:n 2 momentissa olisi informatiivinen säännös, jossa todettaisiin väestönsuojien rakenteista annetun tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksessa väestönsuojista (/2010). Pykälän 3 momentissa olisi informatiivinen säännös, jossa todettaisiin, että väestönsuojan laitteille asetettavista vaatimuksista annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 4 momentin mukaisesti Suomen rakentamismääräyskokoelman säännöksiä sovellettaisiin asetuksessa olevan sääntelyn lisäksi.

Väestönsuojan tilat

Asetuksen 2 luvussa säänneltäisiin väestönsuojan tiloista, joita olisivat suojatila, sulkuhuone, käymälät, ensiapu- ja sairashuone, konehuoneet ja valvomo, sekä poistumisreitit.

2 § Suojatila. S1-luokan teräsbetonisesta väestönsuojan suojatilaa koskeva säännös ehdotetaan jätettäväksi ennalleen. S2-luokan teräsbetonisesta väestönsuojan ja kallioväestönsuojan suojatilan huonekorkeutta ehdotetaan yhtenäistettäväksi S1-luokan vaatimuksen kanssa siten, että vaatimus

laskisi 2,4 metristä 2,3 metriin. Enää ei ehdoteta säänneltäväksi siitä, että huonekorkeudeltaan matalampaa kuin 1,6 metrin tilaa ei lasketa suoja-alaan kuuluvaksi.

Henkilöä kohden väestönsuojan pinta-alaa on väestönsuojista annetussa valtioneuvoston asetuksessa suurennettu 0,6 neliömetristä 0,75 neliömetriin. Tätä kautta henkilöä kohden laskettava ilmatilavuus on suurentunut, joten yhtenäistämällä ei ole vaikutusta suojassa oleskeluun. Käytännössä kalliosuojien tilavuus on huomattavasti suurempi kuin teräsbetonisuojien niiden normaaliolojen käytön vaatimusten takia.

3 § Sulkuhuone. Sulkuhuonetta koskeva sääntely ei muuttuisi. S1-luokan teräsbetonisilla väestönsuojilla ja kallioväestönsuojilla ja S2-luokan teräsbetonisilla väestönsuojilla on omat vaatimuksensa sulkuhuoneen mitoituksen ja ominaisuuksien osalta.

4 § Käymälät. Ehdotetun mukaan kaikissa väestönsuojissa tulee olla vähintään kevyin väliseinin suojan muista tiloista erotettu käymäläkaluste jokaista alkavaa 20 neliometriä kohden. Tämä vastaa nykyistä sääntelyä.

5 § Ensiapu- ja sairashuone. Kallioväestönsuojassa ja S2-luokan teräsbetonisessa väestönsuojassa tulisi ehdotetun mukaan varata tila ensiapu- ja sairashuoneelle sulkuhuoneen välittömästä läheisyydestä. Ensiapu- ja sairashuonetiloja tulisi ehdotetun mukaan olla vähintään 10 prosenttia varsinaisen väestönsuojan pinta-alasta. Ehdotettu vastaa nykyistä sääntelyä.

6 § Konehuoneet ja valvomo. Ehdotetun mukaan kallioväestönsuojassa ja S2-luokan teräsbetonisessa väestönsuojassa olevat konehuoneet ja muut tekniset tilat olisi erotettava suojan muista tiloista vähintään kevyin väliseinin. Kallioväestönsuojassa konehuoneen läheisyyteen olisi varattava valvomoa varten lattiapinta-alaa vähintään 7 neliometriä. Ehdotukset vastaavat nykyistä sääntelyä.

7 § Poistumisreitit. S1-luokan teräsbetonisen väestönsuojan poistumisreitissännös ehdotetaan jätettävän nykyiselleen. Maanpäälliseen verrattavassa väestönsuojassa olisi sisääntuloreitin lisäksi oltava luukku ulkoseinässä tai suojan viereisiin tiloihin. Maanalaiseen verrattavassa väestönsuojassa hätäpoistumiskäytävä tulisi sisääntuloreitin lisäksi olla sortuman ulkopuolelle tai ympäröiviin tiloihin kahteen eri suuntaan. S2-luokan teräsbetonista väestönsuojaa ja kallioväestönsuojia koskeviin poistumisreitivaatimukseen ei ehdoteta muutoksia.

Louhinta ja rakenteet

8 § Kalliosuojan sijoittaminen kallioon. Säännökset vastaisivat nykyistä sääntelyä.

9 § Kalliosuojan louhinta. Säännös vastaisi nykyistä sääntelyä.

10 Kallion lujitukset. Säännökset vastaisivat nykyistä sääntelyä.

11 § Sirpalesuojaus. Säännökset vastaisivat nykyistä sääntelyä.

12 § Painekuormat. Painekuormituksia koskevat vaatimukset ehdotetaan jätettäväksi pääsääntöisesti ennalleen. Kallioväestönsuojien raitis- ja poistoilmakuilujen paineseinien mitoitusvaatimusta kuitenkin ehdotetaan alennettavaksi siten, että seinien tulisi vastaisuudessa kestää paineaallostaa aiheutuva 300 kN/m² kuormitus nykyisen 900 kN/m² sijasta. Edelleen noudatettaisiin periaatetta, jonka mukaan väestönsuojan tulisi olla sitä lujempi mitä suurempi väestönsuoja henkilömäärältään on.

13 § Tärähdyskuormitukset ja muut kuormitukset. Säännökset vastaisivat nykyistä sääntelyä.

14 § Rakenteiden luokitus ja raudoitus. S1-luokan teräsbetonisen väestönsuojan osalta teräsbetonirakenteissa tulisi ehdotetun mukaan vastaisuudessa käyttää K30-luokan betonia, kun vaatimus tällä hetkellä on K25-luokan betoni. Muutoin rakenteiden luokitusta ja raudoitusta koskevat säännökset ehdotetaan jätettäväksi ennalleen.

Ilmanvaihto

15 § Ilmanvaihtojärjestelmä. Ilmanvaihtojärjestelmän tulisi ehdotetun mukaisesti toimia sähkön saannista riippumatta. Väestönsuojassa tulisi voida pitää yllä ylipainetta. Vaatimukset ilman saannista väestönsuojaan sekä myrkyllisten aineiden toteamisesta, tunnistamisesta ja suodattamisesta pysyisivät ennallaan. Väestönsuojaluokan mukaisesti eri luokkiin kohdistuisi nykyistä vastaavia erillisiä vaatimuksia.

16 § Kallioväestönsuojan jäähtytys. Kallioväestönsuojan jäähtytystä koskeva säännös ehdotetaan jätettäväksi ennalleen.

Vesi-, viemäri-, sähkö- ja viestilaitteet

17 § Vedensaanti ja viemärointi. S2-luokan teräsbetonisessa väestönsuojassa ja kallioväestönsuojassa vesipisteen tulisi ehdotetun mukaan olla väestönsuojan sisällä. S1-luokan teräsbetonisen väestönsuojan osalta riittäisi, että sen välittömässä läheisyydessä olisi vesipiste. Väestönsuojien teoreettinen käyttöaika lyhenee kymmenestä vuorokaudesta kolmeen vuorokauteen sekä väestönsuojan kuntoon saattamista on pelastuslaissa pidennetty 24 tunnista 72 tuntiin, mikä perustelee vesihuoltoa koskevan sääntelyn muuttamista.

Jos vesipiste olisi väestönsuojan sisällä, suojassa tulisi olla mahdollisuus säilyttää juomavettä vähintään 15 litraa varsinaisen suojatilan neliometriä kohden. Muutoin tulisi olla mahdollisuus veden säilyttämiseen siten, että käytettävissä on juomavettä vähintään 40 litraa varsinaisen suojatilan neliometriä kohti. Suojatilassa olevan vesipisteen yhteydessä tulisi olla pesuallas ja lattiakaivo. Väestönsuojan jätehuollon järjestämistä koskeva säännös pysyisi ennallaan.

18 § Sähkö ja valaistus. Väestönsuojan varustelua koskeviin vaatimuksiin kuuluisi edelleen väestönsuojan kytkeminen sähkönjakeluverkkoon. Väestönsuoja voitaisiin varustaa varavoimalaitteella tai varavoiman syötöllä, jos se väestönsuojan toiminnan kannalta katsottaisiin tarpeelliseksi. Vaatimus varustaa väestönsuojan kaikki huonetilat ja kulkutiet kiinteällä valaistuksella, tarpeellisella määrällä pistorasioita ja varavalaistuksella koskisi edelleen kallioväestönsuojia ja S2-luokan teräsbetonisia väestönsuojia. Uutena vaatimuksena säädettäisiin siitä, että S1-luokan teräsbetonisen väestönsuojan hätävalaistus voitaisiin järjestää ilmanvaihtolaitteistoon liitetyllä valaistuksella.

19 § Viestilaitteet. Väestönsuojan viestilaitteita koskevaa sääntelyä ehdotetaan ajanmukaistettavaksi teknisen kehityksen mukaisesti. Väestönsuojassa tulisi olla mahdollisuus matkaviestimen käyttöön.

Kiinteän puhelinverkon rakentaminen uusiin rakennuksiin vähenee jatkuvasti ja siksi on välttämätöntä siirtyä uusissa sekä myös vanhoissa rakennuksissa pelkästään matkapuhelimeen. Kiinteä puhelinliittymä voidaan korvata rakennuksen ullakolle tai ulkoseinälle noin 5 metrin korkeudelle asennettavalla yleisen matkapuhelinverkon laajakaista-antennilla. Antenni johdotetaan väestönsuojaan antennin impedanssiin sopivalla vähähäviöisellä kaapelilla. Suojaan asennetaan kaapeliin vastaava yleisen matkapuhelinverkon laajakaista-antenni turvaamaan matkapuhelinliikenteen kuuluminen suojassa. Pinta-asennuksessa kaapeli tulee asentaa suojaista reittiä tai suojata lujalla putkella väestönsuojan ulkopuolella.

Väestönsuojan laitteiden kunnossapito

Asetuksen 6 luvussa säänneltäisiin pelastuslain 12 §:n mukaisesti väestönsuojan laitteiden kunnossapidosta.

20 § Laitteiden toimintakunnossa pitäminen. Pykälässä säädettäisiin laitteiden toimintakunnossa pitämiseen liittyvänä vaatimuksena, että laitteet tulisi tarkastaa ja huoltaa vähintään 10 vuoden välein. Laitteiden tarkastukseen ja huoltoon liittyvänä toimenpiteenä säädettäisiin vaatimuksesta laatia tarkastuspöytäkirja, johon tehtäisiin merkinnät suoritetuista tarkastuksista laitekohtaisesti. Tarkastuspöytäkirja tulisi säilyttää ja se olisi pyydyttävä esitettävä pelastusviranomaiselle.

Pelastusviranomaiset ovat tehneet väestönsuojien tarkastuksia palotarkastusten yhteydessä 10 vuoden välein. Palotarkastusten tekemistä ollaan siirtämässä harkinnanvaraiseksi riskikartoituksen pohjalta tehtäväksi jolloin myös väestönsuojien systemaattinen tarkastaminen jää pois. Pelastusviranomaisilla ei ole ollut nykyisinkään riittäviä resursseja tarkastusten tekemiseen. Väestönsuojien kuntoselvityksiä tekisivät jatkossa riittävän koulutuksen saaneet henkilöt tai huoltoliike. Väestönsuojan tarkastaja tekee merkinnät tarkastuksista kiinteistön huoltokirjaan.

Erinäiset säännökset

21 § Läpiviennit. Läpivientejä koskevaan säännökseen ei ehdoteta muutoksia.

22 § Poikkeukset. S1-luokan teräsbetonisen väestönsuojan osalta säädettäisiin edelleen poikkeuksena mahdollisuus rakentaa varsinaiselta suoja-alaltaan enintään 20 neliömetrin väestönsuoja ilman sulkutilaa, suojaoven edessä olevaa sortumankestävää betonilaattaa, vesijohtoa ja viemäröintiä. Poikkeusta ei enää ehdoteta säädettäväksi velvollisuudesta rakentaa väestönsuojan ympärysrakenteet vähintään 4 millimetrin paksuisesta teräksestä. Sen sijaan ehdotetaan säädettäväksi, että seinien ja katon raudoituksen tankojen keskiöväli molempiin suuntiin molemmissa pinnoissa saisi S1-luokan teräsbetonisessa väestönsuojassa olla enintään 300 millimetriä. S1-luokan teräsbetonisen väestönsuojan seinien ja katon betonirakenteen paksuudeksi riittäisi ehdotetun mukaan yhteensä 200 millimetriä betonia.

23 § Voimaantulo. Ehdotetun sisäasiainministeriön asetuksen tulisi tulla voimaan samanaikaisesti pelastuslain (/2010) voimaantulon kanssa 1 päivänä tammikuuta 2011 lukien. Samanaikaisesti tulisi voimaan myös valtioneuvoston asetus väestönsuojista.